

PRAKSISOVERSIGT · STRAFFERET

Praksisoversigt over brandstiftelse (straffeloven §§ 180-182)

Strafudmåling og afgrænsning ved forsætlig og uagtsom ildspåsettelse

Version 1 · Opdateret 6. jun. 2026 · 13 afgørelser · 2012-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Brandstiftelse er reguleret i [straffelovens kapitel 20](#) om almenfarlige forbrydelser og opdelt i tre bestemmelser med stigende grovhed: den kvalificerede almenfarlige brandstiftelse i [§ 180](#) (fængsel op til livstid), den ordinære forsætlige brandstiftelse på fremmed ejendom i [§ 181](#) (fængsel indtil 6 år, med skærpet ramme på 10 år ved særligt skærpende omstændigheder) og den uagtsomme brandstiftelse i [§ 182](#) (bøde eller fængsel indtil 2 år). Bestemmelserne fik deres nugældende udformning ved en reform i 1981 på grundlag af [Straffelovrådets betænkning nr. 914/1980](#), der ophævede de hidtidige strafminima og introducerede den todelte strafferamme i [§ 181](#). Praksis viser, at afgrænsningen mellem [§ 180](#) og [§ 181](#) beror på, om der konkret var personer i brandområdet eller med påregnelig adgang dertil på antændelsestidspunktet, mens [§ 181](#), stk. 2, om iscenesat brand med forsikringssvigsforsæt og [§ 181](#), stk. 3, om forhøjelse ved særligt skærpende omstændigheder spiller centrale roller i moderne retspraksis.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Afgrænsningen mellem [§ 180](#) og [§ 181](#) beror på, om der reelt var personer i brandområdet eller med påregnelig adgang dertil på antændelsestidspunktet – indsigt i den overhængende livsfare er afgørende for [§ 180](#)-kvalifikationen.
- 02** [§ 180](#) kræver forsæt (indsigt) i livsfaren; det er ikke tilstrækkeligt, at fare objektivt forelå – gerningsmanden skal have indset, at andres liv derved udsattes for overhængende fare.
- 03** [§ 181](#), stk. 1, omfatter enhver forsætlig forvoldelse af ildebrand på fremmed ejendom uden yderligere kvalifikation; strafferammen er fængsel indtil 6 år.
- 04** [§ 181](#), stk. 2, rammer den, der med forsæt til at besvige brandforsikringen eller krænke panthaveres rettigheder sætter ild til egen eller andens ejendom med ejerens samtykke – den klassiske forsikringssvigsbestemmelse.
- 05** [§ 181](#), stk. 3, hæver strafmaksimum til 10 år ved særligt skærpende omstændigheder – typisk molotovcocktail-angreb mod beboede ejendomme, systematisk forsikringssvig i serie eller brand mod offentlige institutioner.

- 06** Brandstiftelse efter § 181, stk. 1, medfører ikke automatisk ubetinget fængsel; Højesteret fastslog i Sag 263/2015, at det beror på en konkret vurdering af brandstiftelsens grovhed og tiltaltes personlige forhold, om straffen kan gøres betinget med samfundstjeneste.
- 07** Uagtsom brandstiftelse efter § 182 afgrænses nedad mod beredskabslovens § 71 om manglende forsigtighed med ild; § 182 forudsætter, at uagtsomheden har forvoldt egentlig ildsvåde på fremmed ejendom.
- 08** Strafferammerne for §§ 180-181 blev grundlæggende omlagt ved 1981-reformen på grundlag af Straffelovrådets betænkning nr. 914/1980: strafminima blev ophævet, og § 181 fik en todelt strafferamme med normalramme (6 år) og skærpet ramme (10 år).
- 09** Forsikringsselskabet kan nægte dækning efter forsikringsaftalelovens § 18, stk. 1, ved forsætligt fremkaldt forsikringsbegivenhed, og Ankenævnet for Forsikring anvender en lavere bevisstandard end strafferetten – frifindelse i straffesagen udelukker ikke afvisning af civil dækning.
- 10** Brandstiftelse indgår som kvalificerende element i straffelovens § 81 a om bandekonflikt-relaterede forbrydelser, hvor strafferammen fordobles, og i § 114 om terrorisme, når ildspåsættelsen har til formål at skræmme befolkningen eller destabilisere samfundsstrukturer.
- 11** Erstatningsansvar for brandstiftelse kan lempes betydeligt efter erstatningsansvarslovens § 24 a for mindreårige: Højesteret nedsatte i Sag 99/2018 et regreskrav på 7,4 mio. kr. til 250.000 kr. for en 14-årig, der groft uagtsomt antændte en skoles affaldscontainer.
- 12** Passivitet ved en andens brandstiftelse – herunder undladelse af at tilkalde hjælp – begrunder som udgangspunkt ikke civilretligt erstatningsansvar, heller ikke via beredskabslovens § 39 om afværgelsespligt.

§ 1 Lovgrundlag og systematik: §§ 180, 181 og 182

Brandstiftelse er placeret i [straffelovens kapitel 20](#) om almenfarlige forbrydelser og opdelt i tre bestemmelser med stigende grovhed.

[Straffeloven § 180](#) rammer den, der sætter ild til egen eller fremmed ejendom under sådanne omstændigheder, at han *indser*, at andres liv derved udsættes for overhængende fare, eller det sker med forsæt til at volde omfattende ødelæggelse af fremmed ejendom eller til at befordre oprør, plyndring eller anden forstyrrelse af samfundsordenen. Strafferammen er fængsel indtil på livstid.

[Straffeloven § 181, stk. 1](#) dækker den, der ellers forvolder ildebrand på fremmed ejendom – altså den ordinære forsætlige brandstiftelse uden de kvalificerede omstændigheder i § 180. Strafferammen er fængsel indtil 6 år.

[Straffeloven § 181, stk. 2](#) rammer den, der med forsæt til at *besvige brandforsikringen* eller krænke *panthaveres rettigheder* eller med lignende retsstridigt forsæt forvolder ildebrand på egen ejendom eller på andens ejendom med ejerens samtykke. Det er den klassiske forsikringssvigsbestemmelse.

[Straffeloven § 181, stk. 3](#) hæver strafmaksimum til fængsel i 10 år, hvis der foreligger særligt skærpende omstændigheder. Bestemmelsen er tiltænkt de groveste former for § 181-brandstiftelse.

[Straffeloven § 182](#) omhandler uagtsom ildsvåde på fremmed ejendom eller til skade for fremmed formueinteresse, med en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år.

LOV

[Straffeloven § 180](#)[Straffeloven § 181, stk. 1-3](#)[Straffeloven § 182](#)

§ 2 Forarbejderne: 1981-reformen og Straffelovrådets betænkning nr. 914/1980

Bestemmelserne om brandstiftelse fik deres nugældende udformning ved en reform gennemført i 1981, der byggede på [Straffelovrådets betænkning nr. 914/1980 om voldtægt, røveri og brandstiftelse](#). Betænkningen var bestilt af Justitsministeriet og behandlede parallelt strafferammerne for voldtægt ([§ 216](#)), røveri ([§ 288](#)) og brandstiftelse ([§§ 180-181](#)).

De almindelige bemærkninger til lovforslaget fremsat 11. februar 1981 sammenfatter reformens kernepunkter for brandstiftelse:

Betænkningens forslag vedrørende brandstiftelse (side 76-80) går ligesom ved røveri ud på en ændring af strafferammerne og bygger på tilsvarende synspunkter om forholdet mellem lovens strafferammer og det i praksis anvendte udmålingsniveau.

Konkret indebar reformen følgende ændringer:

- [§ 180](#): Strafminimum på 4 års fængsel blev ophævet, og forsætskravene i bestemmelsen blev klargjort.
- [§ 181](#): Strafminimum på 6 måneders fængsel blev ophævet. Det hidtidige strafmaksimum på 12 år blev erstattet af en todelt strafferamme: en normalramme på fængsel indtil 6 år (stk. 1) og en skærpet ramme på fængsel indtil 10 år for tilfælde med særligt skærpende omstændigheder (stk. 3). Den tidligere strafnedsættelsesregel i [§ 181, stk. 3](#) (gammel affattelse), blev herved overflødig.

De paragrafspecifikke bemærkninger uddyber:

For så vidt angår [§ 181](#) indebærer forslaget en ændret udformning af strafferammerne. Strafminimum i [§ 181, stk. 1](#), på 6 måneder fængsel foreslås ophævet. [...] Der foreslås indført en normal strafferamme på fængsel indtil 6 år (stk. 1) og en skærpet straffebestemmelse med et maksimum på 10 års fængsel for tilfælde, hvor der foreligger særligt skærpende omstændigheder (stk. 3).

Formålet var at tilpasse strafferammerne til det faktiske udmålingsniveau og at sikre, at kun de groveste sager – efter den skærpede strafferamme på 10 år – ville skulle behandles ved nævningeting.

LOV

[Straffeloven § 180](#)[Straffeloven § 181, stk. 1-3](#)

§ 3 Afgrænsningen mellem § 180 og § 181: livsfare-bevistemaet

Den afgørende skillelinje mellem § 180 og § 181 er, om gerningsmanden *indser*, at andres liv udsættes for *overhængende fare* ved ildspåsættelsen. Bevistemaet er subjektivt: det er ikke tilstrækkeligt, at fare objektivt forelå – tiltalte skal have haft forsæt til (i hvert fald indset) livsfaren.

I praksis anvender domstolene § 180, når:

- Bygningen er beboet eller i brug på antændelsestidspunktet, og tiltalte ved eller må indse, at personer befinder sig deri.
- Brandobjekterne ligger så tæt på beboede bygninger, at antændelsen indebærer åbenbar fare for overspring – typisk garage tilbygget bolig, kælder under opgang, fælleshal i etagebygning eller bil i carport tæt på boligens facade.

Omvendt falder følgende typisk under § 181:

- Tom lade på mark.
- Isoleret container på åben plads.
- Parkeret bil uden tilstødende bebyggelse.
- Forladte ejendomme, hvor det kan konstateres, at ingen opholdt sig på stedet.

I terrorsagen [SS-1814/2022-OLR](#) fra Østre Landsret den 23. maj 2024 blev tiltalte 1 og 2 fundet skyldige i brandstiftelse efter § 181, stk. 1 for at have sat ild til en bus ved brug af benzin. Forholdet kvalificeredes ikke efter § 180, fordi der ikke var personer i bussen, men indgik i en samlet terrorsag med TATP-fremstilling og IS-finansiering, hvor straffene blev fastsat til 12 år og 6 måneders fængsel.

I den æresrelaterede sag [SS-1041/2024-VLR](#) fra Vestre Landsret den 18. marts 2025 antændte tiltalte dampene fra en deodorantspray med en lighter i en containerlejlighed, hvor forurettede befandt sig. Branden udviklede sig hurtigt, og forurettede pådrog sig 2. gradsforbrændinger svarende til 23 % af kroppen. Forholdet indgik i tiltale for forsøg på manddrab, og straffen blev fastsat til 8 års fængsel med udvisning for bestandig.

LOV	Straffeloven § 180	Straffeloven § 181, stk. 1	
PRAKSIS	Landsretten · 8 års fængsel for æresrelateret drabsforsøg ved ildspåsættelse og vold – permanent udvisning		18.03.2025
	Landsretten · Dom for forsøg på manddrab og grov ildspåsættelse: Fængsel og udvisning		18.03.2025
	Landsretten · Stadfæstelse af domme for terrorforsøg med TATP, brandstiftelse og finansiering af Islamisk Stat		23.05.2024

§ 4 Strafudmåling ved § 181, stk. 1 – Højesterets dom om betinget fængsel og samfundstjeneste

Højesteret tog i [Sag 263/2015](#) (dom af 30. maj 2016) principiel stilling til, om brandstiftelse efter § 181, stk. 1 generelt skal medføre ubetinget fængsel, eller om betinget dom med samfundstjeneste kan komme på tale.

Sagen angik to tiltalte (T1 og T2), der i forening brød ind i en bekendts lejlighed, stjal en computer og en hund, og senere vendte tilbage og påsatte brand, hvorved lejligheden udbrændte. Anklagemyndigheden påstod ubetinget fængsel med henvisning til, at brandstiftelse som almenfarlig forbrydelse ikke burde omfattes af den udvidede adgang til samfundstjeneste efter lov nr. 152 af 18. februar 2015.

Højesteret udtalte:

Højesteret finder, at opremsningen i forarbejderne af lovovertrædelser, hvor kriminalitetens art fortsat vil have væsentlig selvstændig betydning for valget mellem samfundstjeneste og ubetinget fængsel, ikke kan anses for udtømmende, men at brandstiftelse efter [straffelovens § 181, stk. 1](#), ikke generelt kan sidestilles med de lovovertrædelser, hvor udgangspunktet fortsat er ubetinget fængsel. Sager om brandstiftelse efter [straffelovens § 181, stk. 1](#), kan således omfatte forhold af meget forskellig karakter og grovhed.

Højesteret stadfæstede landsrettens dom: T1 idømtes 1 år og 2 måneders fængsel (2 måneder ubetinget for færdselsforhold, 1 år betinget med 200 timers samfundstjeneste), T2 1 års betinget fængsel med 200 timers samfundstjeneste.

Afgørelsen fastslår, at valget mellem ubetinget og betinget straf ved § 181-brandstiftelse beror på en konkret vurdering af:

- Brandstiftelsens grovhed (herunder om der var personfare)
- Tiltaltes personlige forhold (tidligere straf, nuværende livsførelse, egnethed til samfundstjeneste)
- Om forholdet var planlagt eller spontant

LOV

[Straffeloven § 181, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Betinget fængsel og samfundstjeneste for brandstiftelse efter straffelovens § 181, stk. 1

30.05.2016

§ 5 Seriebrandstiftelse og unge gerningsmænd – nyere byretspraksis

En omfattende sag om seriebrandstiftelse blev pådømt ved Retten i Herning den 17. juni 2025 (- [SS-2137/2024-HER](#)). Ni unge tiltalte var anklaget for overtrædelse af [§ 181, stk. 1](#) i syv separate forhold – brandstiftelse af personbil, stuehus, lader med halm, to bygninger, campingvogn og en landejendom – begået i perioden april 2022 til februar 2023.

Retten foretog en individualiseret bevisvurdering for hvert forhold og domfældte i varierende omfang:

Forhold	Objekt	Resultat
1	Personbil	Domfældelse (T1, T3)
2	Stuehus/stald	Frifindelse (alle)
3	Lade med halm	Domfældelse (T1, T2, T7)
4-5	To bygninger + campingvogn	Domfældelse (T2)
6	Landejendom i Holstebro	Domfældelse (T1, T2, T5, T6); frifindelse (T8, T9)
7	Forsøg i Herning	Domfældelse (T2, T5, T6); frifindelse (T1, T8, T9)

Sagen illustrerer det mønster, at [§ 181](#)-brandstiftelse mod forladte ejendomme – lade, tom stald, henstillede biler – typisk subsumeres under [§ 181, stk. 1](#) (ikke [§ 180](#)), netop fordi der ikke var personfare.

Medvirkensansvaret efter [§ 23](#) spillede en central rolle, idet flere tiltalte blev dømt for medvirken ved at betale benzin, bistå med transport til gerningsstedet eller holde udlig.

LOV

[Straffeloven § 23](#)[Straffeloven § 181, stk. 1](#)

PRAKSIS

Byretten · Omfattende sag om seriebrandstiftelse: Ni unge tiltalt for ildspåsættelse på forladte ejendomme i Jylland

17.06.2025

§ 6 Brandstiftelse i terror- og bandesammenhæng: §§ 114, 81 a og 192 a

Brandstiftelse kan kvalificeres yderligere, når den indgår i terrorhandlinger eller bandekonflikt-relaterede forbrydelser.

Terrorisme (§ 114): I terrorsagen [SS-1814/2022-OLR](#) fra Østre Landsret (23. maj 2024) satte to tiltalte ild til en bus i København med benzin efter tilskyndelse fra en Telegram-profil, der opfordrede til brandangreb under demonstrationer. Forholdet blev pådømt som brandstiftelse efter [§ 181, stk. 1](#), men indgik i en samlet terrortiltale, der desuden omfattede forsøg på at fremstille sprængstoffet TATP og finansiering af Islamisk Stat. Straffene blev fastsat til 12 år og 6 måneders fængsel.

Højesteret behandlede allerede i [Sag 258/2012](#) (kendelse af 22. november 2012) spørgsmålet om varetægtsfængsling ud over 1 år for to terrortiltalte, der havde udført koordinerede brandangreb med molotovcocktails og brændbar væske mod bl.a. Politiskolen i Brøndby, PET i Søborg og den græske ambassade. Skaderne beløb sig til over 9 mio. kr. Tiltalen lød på [§ 114, stk. 1, nr. 7](#) og [§ 180](#).

Bandekonflikt (§ 81 a): Rigsadvokatmeddelelsen om [straffens fastsættelse](#) præciserer, at brandstiftelse efter [§ 180](#) udgør et af de kriminalitetsformer, der udløser straffordobling efter [§ 81 a](#), når forholdet har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer. Rigsadvokatmeddelelsen om [brev- og besøgskontrol](#) nævner tillige brandstiftelse efter [§ 180](#) som en af de kriminalitetsformer, der kan udløse udvidet besøgskontrol for varetægtsfængslede.

For en samlet gennemgang af § 81 a-doktrinen og straffordobling ved organiseret kriminalitet henvises til [organiseret-bandekriminalitet](#), og for terrorlovgivningens § 114-kvalifikation til [terrorisme-straffeloven-114](#).

LOV

[Straffeloven § 81a](#)[Straffeloven § 114, stk. 1](#)[Straffeloven § 180](#)[Straffeloven § 181, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets kendelse om fortsat varetægtsfængsling af terrortiltalte ud over 1 år

22.11.2012

Landsretten · Stadfæstelse af domme for terrorforsøg med TATP, brandstiftelse og finansiering af Islamisk Stat

23.05.2024

Landsretten · Stadfæstelse af 16 års fængsel og udvisning for forsøg på terrorisme og terrorfinansiering

14.05.2024

§ 7 Forsikringsbedrageri og iscenesat brand: § 181, stk. 2 og forsikringsaftalelovens § 18

[Straffeloven § 181, stk. 2](#) rammer den særlige situation, hvor gerningsmanden sætter ild til *egen* ejendom (eller andens ejendom med ejerens samtykke) med forsæt til at besvige brandforsikringen eller krænke panthaveres rettigheder. Vejledningen om anklageskrifter giver standardformuleringerne for tiltalen:

overtrædelse af [straffelovens § 181, stk. 2](#), ved den med forsæt til at besvige brandforsikringen at have sat ild til sin ejendom, ..., der nedbrændte.

Den civilretlige side af iscenesat brand reguleres af [forsikringsaftalelovens § 18, stk. 1](#), der fritager forsikringsselskabet for ansvar, når skaden er forvoldt forsætligt. [§ 18, stk. 2](#) giver selskabet adgang til at nedsætte erstatningen ved grov uagtsomhed.

Ankenævnet for Forsikring har en betydelig praksis i grænselandet mellem forsæt og grov uagtsomhed:

- I [sag 84666](#) (17. februar 2014) fandt nævnet, at klageren forsætligt havde forvoldt brandskaden ved at barrikadere sig i et træskur, overhælde materiale med brændbar væske og antænde ild. Forsikringsdækning blev afvist efter [§ 18, stk. 1](#).
- I [sag 90677](#) (7. marts 2018) blev branddækning afvist trods frifindelse i straffesagen. Nævnet fremhævede det centrale princip:

Beviskravet i en forsikringssag er imidlertid baseret på en samlet sandsynlighedsvurdering, ikke den strenge strafferetlige standard "ud over enhver rimelig tvivl".

Nævnet lagde afgørende vægt på, at klageren i et byggemarked havde udtalt, at han ville brænde sit hus ned og havde planlagt det "ned til mindste detalje", kombineret med økonomisk motiv og tidligere brandskadeanmeldelser.

- I [sag 98853](#) (18. januar 2023) afviste nævnet indbodækning efter en brand, hvor forsikringstageren omkom. Fund af tre benzindunke og brandens koncentration omkring sofaen, hvor afdøde sad, godtgjorde forsæt eller mindst grov uagtsomhed.

For en samlet gennemgang af forsikringssvig med strafferetligt fokus og samspillet med §§ 279/280 henvises til [forsikringssvig-strafansvar-bedrageri](#).

LOV	Forsikringsaftaleloven § 18, stk. 1-2	Straffeloven § 181, stk. 2
PRAKSIS	Ankenævnet for Forsikring · Afvisning af indbodækning efter brand: Spørgsmål om arvingers klageret og bevis for forsætlig brandstiftelse	18.01.2023
	Ankenævnet for Forsikring · Afvist branddækning trods frifindelse i straffesag pga. sandsynliggjort forsikringssvindel	07.03.2018
	Ankenævnet for Forsikring · Sag om afvisning af dækning for brandskade - Forsætlig brandstiftelse eller uheld?	17.02.2014

§ 8 Uagtsom brandstiftelse (§ 182) og afgrænsning mod beredskabslovens § 71

Uagtsom brandstiftelse efter [§ 182](#) forudsætter, at uagtsomheden har forvoldt egentlig ildsvåde – dvs. en brand af et vist omfang – på fremmed ejendom eller til skade for fremmed formueinteresse. Strafferammen er bøde eller fængsel indtil 2 år.

Afgrænsningen nedad mod [beredskabslovens § 71](#) – der straffer den, der ikke udviser tilbørlig forsigtighed med ild, lys, tændstikker, aske, brandfarlige stoffer m.v. – belyses indgående i [Rigsadvokatmeddelelsen om beredskabslovens § 71](#):

- **Beredskabslovens § 71** dækker de fleste sager, hvor der ikke er udvist tilbørlig forsigtighed – typisk med kogeplader, stearinlys/fyrfadslys eller cigaretter – med en bødepåstand på 1.500 kr. ved mindre skader og 3.000 kr. ved større skader.
- **Straffelovens § 182** kommer i spil, når uagtsomheden har forvoldt egentlig ildebrand. Rigsadvokatmeddelelsen nævner eksplicit U 1970.930/1Ø som illustrativt:

I denne sag kastede tiltalte, der var spirituspåvirket, en nylig afrevet tændstik fra sig i sit lejede værelse og forlod værelset et øjeblik. Der opstod som følge heraf ildebrand og ejendommen led skade for ca. 10.700 kr. Tiltalte blev straffet for overtrædelse af [straffelovens § 182](#) med 20 dagbøder á 15 kr.

Ankenævnet for Forsikring behandler desuden det forsikringsretlige aspekt af uagtsom brandstiftelse. I [sag 101028](#) (15. maj 2024) havde klagerens kæreste anvendt en ukrudtsbrænder for tæt på et sommerhus med træbeklædning, hvorefter huset nedbrændte. Forsikringsselskabet nedsatte erstatningen med 15 % under henvisning til grov uagtsomhed efter [forsikringsaftalelovens § 18, stk. 2](#). Nævnet gav klageren medhold og fandt, at selskabet ikke havde løftet bevisbyrden for grov uagtsomhed – bl.a. fordi der endnu ikke var udstedt afbrændingsforbud på skadesdagen.

Vejledningen om anklageskrifter angiver standardtiltaleteksten:

overtrædelse af straffelovens § 182, ved den uagtsomt at have forvoldt ildebrand på s landejendom, ..., ..., ved at have kastet en cigaret fra sig på halmloftet.

LOV

[Beredskabsloven § 71](#)

[Forsikringsaftaleloven § 18, stk. 2](#)

[Straffeloven § 182](#)

PRAKSIS

Ankenævnet for Forsikring · Tvist om erstatningsnedsættelse efter brand forårsaget af ukrudtsbrænder: Grov uagtsomhed eller ej?

15.05.2024

§ 9 Erstatningsansvar ved brandstiftelse: Højesterets dom om mindreårig og passivitet

Højesteret tog i [Sag 99/2018](#) (dom af 9. september 2019) stilling til to centrale erstatningsretlige spørgsmål ved brandstiftelse:

1. Lempelse af erstatningsansvar for mindreårig: A (14 år) havde tændt ild i papir i en affaldscontainer placeret direkte op ad en skolebygning. Ilden spredte sig til bygningens facade og videre ind i tagkonstruktionen, med brandskader på ca. 7,4 mio. kr. Forsikringsselskabet (Gjensidige) rejste regreskrav mod A.

Højesteret fandt, at A havde handlet groft uagtsomt – handlingen indebar selv for en 14-årig en indlysende fare for brandspredning – men lempede regreskravet markant efter [erstatningsansvarslovens § 24 a](#):

Efter en samlet vurdering finder vi herefter, at erstatningen (regreskravet) passende kan nedsættes til 250.000 kr. med forrentning fra den 15. maj 2022.

Retten lagde vægt på, at skaden var dækket af forsikring, at A ikke havde handlet forsætligt men groft uagtsomt, og at gælden realistisk skulle kunne afvikles inden for en overskuelig årrække med normal indtægt.

2. Passivitet som ansvarsgrundlag: B (13 år) opholdt sig i nærheden og undlod at tilkalde hjælp, men foretog sig intet aktivt. Højesteret fastslog det principielle udgangspunkt:

Højesteret finder, at en person som udgangspunkt ikke bliver erstatningsansvarlig ved at undlade at foretage en handling, som kunne have forhindret eller begrænset en skade, som er forvoldt af en anden.

Retten fandt ikke forudgående aftale eller medvirken fra B's side. Overtrædelse af handlepligten i [beredskabslovens § 39](#) begrundes ikke i sig selv civilretligt erstatningsansvar. B blev frifundet.

LOV

[Beredskabsloven § 39](#)
[Erstatningsansvarsloven § 24a](#)
[Erstatningsansvarsloven § 24, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Lempelse af erstatningsansvar for 14-årig ved brandstiftelse og spørgsmålet om passivitet som ansvarsgrundlag 09.09.2019

Brandstiftelse med æresrelateret eller personfarligt motiv – § 10 skærpende omstændigheder

Nyere landsretspraksis illustrerer, at brandstiftelse i sammenhæng med forsøg på manddrab eller grov vold fører til markante samlede straffe.

I [SS-1041/2024-VLR](#) (Vestre Landsret, 18. marts 2025) opsøgte tiltalte sin søsters kollegieværelse, hvor hendes kæreste opholdt sig. Tiltalte sparkede badeværelsesdøren ind, tildelte kæresten knytnæveslag (brud på næsen), forsøgte at stikke søsteren med en saks, og antændte derefter dampene fra en deodorantspray med en lighter. Branden udviklede sig hurtigt i den træbeklædte containerlejlighed, som fuldstændigt udbrændte. Tiltalte forsøgte at blokere udgangen ved at fjerne det ydre dørhåndtag. Kæresten flygtede gennem flammerne og pådrog sig 2. gradsforbrændinger svarende til 23 % af kroppen.

Gerningen var motiveret af æres- og religiøse hensyn, da tiltalte ikke accepterede, at søsteren opholdt sig alene med en mand. Straffen blev fastsat til 8 års fængsel, og tiltalte blev udvist for bestandig med indrejseforbud. Anklagemyndigheden påberåbte sig skærpende efter [§ 81, nr. 6](#) (racistisk/diskriminatorisk motiv).

Sagen illustrerer samspillet mellem brandstiftelse og andre voldelige forbrydelser: ildspåsættelsen udgør i sig selv et faremoment, der forstærker den samlede strafudmåling, særligt når den bruges som middel til at fastholde eller dræbe forurettede. For ren grov vold uden brandelement henvises til [grov-vold](#) og [saerlig-grov-vold](#).

LOV

[Straffeloven § 81](#)
[Straffeloven § 180](#)

PRAKSIS

Landsretten · 8 års fængsel for æresrelateret drabsforsøg ved ildspåsættelse og vold – permanent udvisning 18.03.2025

Landsretten · Dom for forsøg på manddrab og grov ildspåsættelse: Fængsel og udvisning 18.03.2025

§ 11 Erstatning til ofre og forhøjet varetægtsfængslingstakst

Brandstiftelse efter [§ 180](#) er i Rigsadvokatmeddelelsen om [erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a](#) sidestillet med grov sædelighedskriminalitet, drab og drabsforsøg som en kriminalitetsform, der udløser *forhøjet erstatningssats* for frihedsberøvelse. Rigsadvokatmeddelelsen fastslår:

I sager, hvor erstatningssøgende er frihedsberøvet som følge af en sigtelse for grov sædelighedskriminalitet, drab, drabsforsøg eller brandstiftelse, jf. straffelovens § 180, anvendes den forhøjede takst fra frihedsberøvelsens påbegyndelse til løsladelse.

Denne sidestilling understreger, at § 180-brandstiftelse anses for en af de alvorligste kriminalitetsformer i dansk strafferet – på niveau med drab og grov seksualforbrydelse.

Når § 180-sigtelsen frafalder til fordel for den mindre belastende § 181, ydes forhøjet erstatning kun fra frihedsberøvelsens påbegyndelse til grundlovsforhørets afslutning – en vigtig processuel konsekvens af kvalifikationsskiftet.

LOV

[Straffeloven § 180](#)

[Straffeloven § 181](#)

§ 12 Sammenfatning og centrale praksismønstre

Retspraksis om brandstiftelse efter straffelovens §§ 180-182 tegner følgende overordnede mønstre:

- **§ 180** (almenfarlig brandstiftelse med livsfare) er forbeholdt de groveste tilfælde, hvor gerningsmanden indser, at beboere eller andre befinder sig i eller nær brandområdet. Bestemmelsen sidestilles strafprocessuelt med drab og grov seksualforbrydelse.
- **§ 181, stk. 1** (forsætlig brand på fremmed ting) dækker et bredt spektrum fra den impulsive antændelse af en forladt bygning til systematiske seriebrande. Højesteret har fastslået, at betinget fængsel med samfundstjeneste er muligt, når der ikke foreligger personfare, tiltalte er ustraffet for lignende, og personlige forhold taler herfor.
- **§ 181, stk. 2** (forsikringssvig) står i tæt samspil med den civilretlige [forsikringsaftalelovens § 18](#) om nægtelse af dækning. Ankenævnet for Forsikring anvender en lavere bevisstandard end straffesagen: frifindelse i straffesagen udelukker ikke civil afvisning af dækning.
- **§ 181, stk. 3** (skærpet strafferamme, 10 år) rammer systematisk forsikringssvig i serie, molotovcocktail-angreb og brand mod offentlige institutioner.
- **§ 182** (uagtsom brandstiftelse) afgrænses nedad mod [beredskabslovens § 71](#) om manglende forsigtighed med ild. Rigsadvokatmeddelelsen giver vejledning om, hvornår der skal sigtes for det ene eller det andet.
- **Samspil med andre bestemmelser:** Brandstiftelse indgår ofte i tiltaler for terrorisme ([§ 114](#)), bandekonflikt-skærpelse ([§ 81 a](#)), forsøg på manddrab ([§ 237](#)) og medvirken ([§ 23](#)). I civile sager regulerer erstatningsansvarslovens § 24 a lempelse af erstatningsansvar for mindreårige.

Ingen af de tre paragraffer har vedtagne men ikke-konsoliderede ændringer pr. juni 2026.

LOV

[Straffeloven § 180](#)

[Straffeloven § 181, stk. 1-3](#)

[Straffeloven § 182](#)

REFERENCE Lovgrundlag

5 paragraffer

Beredskabsloven § 71	Forsikringsaftaleloven § 18	stk. 1-2
Straffeloven § 180	Straffeloven § 181	stk. 1-3
Straffeloven § 182		

MATERIALE Citerede afgørelser

12 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

3

09.09.2019	Lempelse af erstatningsansvar for 14-årig ved brandstiftelse og spørgsmålet om passivitet som ansvarsgrundlag	99-2018-- og-160-2018
30.05.2016	Betinget fængsel og samfundstjeneste for brandstiftelse efter straffelovens § 181, stk. 1	263-2015
22.11.2012	Højesterets kendelse om fortsat varetægtsfængsling af terrortiltalte ud over 1 år	258-259-2012

LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS

4

18.03.2025	8 års fængsel for æresrelateret drabsforsøg ved ildspåsættelse og vold – permanent udvisning	S-1041-24
18.03.2025	Dom for forsøg på manddrab og grov ildspåsættelse: Fængsel og udvisning	9503-11065
23.05.2024	Stadfæstelse af domme for terrorforsøg med TATP, brandstiftelse og finansiering af Islamisk Stat	5956-7123
14.05.2024	Stadfæstelse af 16 års fængsel og udvisning for forsøg på terrorisme og terrorfinansiering	5641-6747

BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS

1

17.06.2025	Omfattende sag om seriebrandstiftelse: Ni unge tiltalt for ildspåsættelse på forladte ejendomme i Jylland	9733-11364
------------	---	------------

ANKENÆVNET FOR FORSIKRING · NÆVN / KLAGEINSTANS

4

15.05.2024	Twist om erstatningsnedsættelse efter brand forårsaget af ukrudtsbrænder: Grov uagtsomhed eller ej?	101028
18.01.2023	Afvisning af indbodækning efter brand: Spørgsmål om arvingers klageret og bevis for forsætlig brandstiftelse	98853
07.03.2018	Afvist branddækning trods frifindelse i straffesag pga. sandsynliggjort forsikringssvindel	90677
17.02.2014	Sag om afvisning af dækning for brandskade - Forsætlig brandstiftelse eller uheld?	84666

FORARBEJDE **Betænkninger**

1 reference

Straffelovrådets betænkning om voldtægt, røveri og brandstiftelse

nr. 914 · 1980 · Justitsministeriet